

«Mottakernavn»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

«Kontakt»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

Bevaring av verdifull natur - Melding om oppstart av verneprosess for utvidelse av Jarevatnet NR samt opprettelse av Skirstadtjern-Glorudtjern NR

Statsforvalteren i Innlandet melder nå oppstart av arbeidet med utvidelse av eksisterende Jarevatnet naturreservat samt opprettelse av Skirstadtjern-Glorudtjern naturreservat i Gran kommune. Hensikten med denne meldingen er å innhente synspunkter og sikre medvirkning før det lages konkrete verneforslag for området. **Vi ber om at eventuelle innspill sendes Statsforvalteren i Innlandet innen 1. desember 2024.**

Bakgrunn

Vi har fått i oppdrag fra Miljødirektoratet å starte prosessen med å opprette nye verneområder. Oppdraget er forankret i Stortingsmelding 14 (2015-16) «Natur for livet» og skal supplere det eksisterende vernet i Norge med verdifull natur som er dårlig representert. Grunnlaget for oppdraget er ei liste på 150 ulike kandidatområder i Innlandet, som vi utarbeidet i 2019 på bestilling fra Miljødirektoratet. For øvrig skal vern av skog foregå etter egne retningslinjer som et frivillig tilbud fra skogeierne til miljøvernmyndighetene (Statsforvalteren).

Norge har forpliktet seg til å ta vare på et representativt utvalg av alle naturtyper og dermed sikre leveområder for planter, dyr og insekter. Det er særlig natur som er truet av utbygging eller endret bruk, og som er tilholdssted for sjeldne eller truede arter eller viktige oppholdsområder for større bestander, som vi ønsker å sikre gjennom nytt vern. Tap av natur og naturmangfold er en av de største truslene verden står overfor i dag. Områdevern etter naturmangfoldloven er et langsiktig virkemiddel som kan bidra til å sikre viktige områder for naturmangfoldet i Norge. Dette supplerende vernet skal bidra til å oppfylle følgende nasjonale mål: "Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner".

I store deler av desember 2022 var medlemslandene i Konvensjonen for biologisk mangfold (CBD) samlet på naturtoppmøtet «COP15» i Montreal for å bli enige om en ny naturavtale. Norge tilsluttet seg Naturavtalen som blant annet inneholder målet om at minst 30 % av land og hav på jorden skal bevares innen 2030 og målet om at all natur skal forvaltes bærekraftig. Pr. i dag er 17,6 prosent av landarealene og 3,6 prosent av havarealene i Fastlands-Norge vernet.

Lovverk

Proessen med vern vil følge naturmangfoldlova §§ 41 – 43, og i samsvar med forvaltningsloven sine saksbehandlingsregler kap. IV – VI, og §§ 37. Et vedtak om vern er etter disse reglene et enkeltvedtak. Naturmangfoldloven §§ 41 – 43 har omfattende krav til blant annet tidlig informasjon til aktuelle grunneiere, organisasjoner og offentlige instanser. Forvaltningslova § 17 krev også plikt til greie ut konsekvensene ved et vern. Likeså må kunnskapsgrunnlaget være best mulig, jf. naturmangfoldlova § 8. For deg som grunneiere/rettshavere innebærer dette at vi gjennom hele prosessen vil være åpne for foreløpige synspunkt og spørsmål om vernesaken, samt framdriftsplan for arbeidet.

Melding om oppstart

Det har i perioden mai 2023 – oktober 2024 vært gjennomført flere møter med Gran kommune, senest ved kommunen sitt planutvalgsmøte den 9. oktober 2024. Det ble gjennomført grunneiermøter for både Jarenvatnet og Skirstadtjern-Glorudtjern den 22. april 2024, og Statsforvalteren har allerede fått noen innspill i etterkant av dette møtet. I brev av 29. juni 2023 ble kommunen og grunneiere informert om at det var bestilt kartlegging av aktuelle kandidatområder i regi av «*Bevaring av verdifull natur*».

Dagens Jarenvatnet naturreservat er 1039 daa stort, og forslaget til utvidelse i nordenden er rundt 536 daa. Forslag til opprettelse av Skirstadtjern-Glorudtjern naturreservat er rundt 469 daa stort.

Jarenvatnet, inklusivt forslag til utvidelse, er registrert som kalksjø som er rødlistet som sårbar (VU) i Norsk rødliste for naturtyper 2018, og samtidig en utvalgt naturtype med egen forskrift. Med omkringliggende kalkrike helofyttsumper og flomskoger, og tilhørende artsmangfold av kransalger og karplanter, har hele Jarenvatnet nasjonal verdi. Kransalger har i Jarenvatnet sin hovedutbredelse i nordre del av vatnet, og utredningsområdet har en svært viktig funksjon for disse artene. Utredningsområdet i Jarenvatnet har også arealer med kalkrik helofyttsump som er rødlistet som sårbar (VU). Av truede naturtyper inngår også 4 flomskogsmarker (VU) fordelt på begge sider av vatnet. I utredningsområdet er det registrert 113 fuglearter i Artsobservasjoner, og 39 av disse artene står på den gjeldende rødlista. Rødlisteartene fordeler seg med 3 kritisk truede (CR), 6 sterkt truede (EN), 17 sårbare (VU) og 13 nær truede (NT) arter. Utvidelsen vil komplettere naturverdiene innenfor eksisterende reservat, særlig når det gjelder kalkrik helofyttsump og forekomsten av kransalger.

Skirstadtjern-Glorudtjern er begge utvalgte naturtyper. Kalksjøer med rødlistede kransalger og vannplanter som er svært viktige for regionalt sjeldne arter som toppdykker (NT), dverglo (NT), og rørsanger. Som naturtype, kalksjø med omkringliggende kalkrike helofyttsumper, rike vierstrandskoger, flomskoger og semi-naturlige våtenger, og tilhørende artsmangfold av kransalger og karplanter, vurderes området å ha nasjonal verdi. Kalksjø er utvalgt naturtype, og det er påvist 5 rødlistede kransalger i området. I tillegg har de særegne eksponerte kalkmergelflatene forekomster av flere rødlistede karplanter, inkludert bitterblåfjær (NT), hjertegras (NT) og den alpine arten fjellnøkleblom (NT) – der mergelflatene i nordenden av Skirstadtjernet representerer den eneste vokseplassen i lavlandet i Sørøst-Norge. Som hekkeområde for fugl vurderes området samlet å være regionalt til nasjonalt viktig. Som overnattingsområde svaler, erler og stær er Skirstadtjernet regionalt viktig.

Statsforvalteren har i forbindelse med den foreslåtte utvidelse av Jarenvatnet naturreservat, gjort konkrete vurderinger i forhold til om det inngår arealer som går under definisjonen frivillig vern av skog, og har konkludert med at dette ikke er tilfellet. Det finnes stort sett bare en meget smal kantsone av trær og busker, men ikke i et omfang der det defineres som skog av en viss økonomisk

verdi. Ved grunneiermøte i april 2024 belyste Statsforvalteren at det kan forekomme mindre skogpartier innenfor foreslåtte avgrensning av Skirstadtjern-Glorudtjern, som potensielt kan falle innunder ordningen for frivillig vern av skog. Av denne årsaken deltok en representant for Viken Skog på grunneiermøtet.

Vedlagte to kart viser foreløpige avgrensinger av henholdsvis utvidelsen av Jarenavatnet naturreservat og Skirstadtjern-Glorudtjern. Vi gjør oppmerksom på at avgrensingene på kartene ikke nødvendigvis er de endelige avgrensingene av verneområdene.

Aktuell verneform vil være naturreservat (§ 37 i naturmangfoldlova). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot fysiske inngrep og motorferdsel. En framtidig verneforskrift vil blant annet regulere tiltak som vesentlig kan endre verneverdiene angitt i verneformålet. Naturreservat har som formål å verne områder som inneholder trua, sjelden eller sårbar natur eller på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold. Det kan også være område med spesielle geologiske forekomster eller som har særskilt naturvitenskapelig verdi. Tradisjonelt friluftsliv, jakt på hjortevilt, bær- og matsopplukking og beiting vil i utgangspunktet være tillatt.

Statsforvalteren har allerede fått både muntlige og skriftlige innspill til disse kandidatområdene for vern. Vi er derfor kjent med at blant annet følgende blir temaer som skal belyses ytterligere: opprettholdelse av eksisterende utsiktsoner til vannflatene, hogst av ved, badeplasser, oppdemming av Jarenavatnet ved Viggas utløp og vanningsanlegg knyttet til landbruksvirksomhet. Vi ber om at innspill i forbindelse med denne oppstartsmeldingen blir så konkrete som mulig og gjerne vises på kart så langt det er mulig.

Prosess og framdrift

Videre formelle prosess

- 1) Aktuelle oppstartsmelding sendes ut og offentliggjøres. Innspill-perioden for denne slutter 1. desember 2024.
- 2) Statsforvalteren utarbeider så verneforslag med utkast til vernekategori, avgrensning, og verneforskrift ut fra formålet med vernet. Dette skjer på grunnlag av opplysninger om verneverdier, innkomne merknader og drøftelser med de som berøres, samt andre hensyn i området. Dette kvalitetsikres av Miljødirektoratet.
- 3) Verneforslaget kommer på høring lokalt og sentralt.
- 4) Statsforvalteren samstiller og svarer ut alle høringsinnspill og gjør eventuelle endringer i verneforslaget.
- 5) Statsforvalteren sender faglig tilrådning til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vurderer tilrådnina og utarbeider innstilling til Klima- og miljødepartementet med framlegg til verneforskrift og avgrensning.
- 6) Klima- og miljødepartementet samordner tilrådnina med andre aktuelle departementer og forbereder saken for behandling i regjeringa.
- 7) Vernevedtak settes av Kongen i statsråd gjennom kongelig resolusjon.

I samsvar med § 42 i naturmangfoldloven skal grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre gis en rimelig frist for å komme med innspill og merknader til planarbeidet før det utformes et verneforslag. **Denne fristen settes til 1. desember 2024.** Eventuelle innspill og merknader sendes til: Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987, 2604 Lillehammer eller sfinpost@statsforvalteren.no.

Planarbeidet vil bli kunngjort i lokalpressen. Saken vil også bli lagt ut på Statsforvalterens nettside statsforvalteren.no/in under: *Høringer*.

Spørsmål til vernesaken kan rettes til Marie-Louise Olsen,
e-post: marie-louise.olsen@statsforvalteren.no

Med hilsen

Victoria Marie Kristiansen (e.f.)
underdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 SkirstadtjernetGlorudtjernet_A4_S_Oppstart
- 2 Jarevatnet_utvidelse_A4_S_oppstart
- 3 Mottakerliste, oppstartsmelding